

Trong số này:

- **Hội nghị toàn thể ISG 2019: Khuyến nghị chính sách để phát triển vùng nguyên liệu bền vững, nâng cao năng lực chế biến và tiếp cận thị trường cho nông sản Việt Nam**
- **Phát triển vùng nguyên liệu nông sản bền vững**
- **Nâng cao năng lực chế biến nông sản, khuyến khích doanh nghiệp tham gia gắn kết nông dân trong chuỗi giá trị và thị trường.**
- **Nâng cao năng lực tiếp cận thị trường của nông sản Việt Nam.**

HỘI NGHỊ TOÀN THỂ CHƯƠNG TRÌNH HỖ TRỢ QUỐC TẾ (ISG) 2019

KHUYẾN NGHỊ CHÍNH SÁCH ĐỂ PHÁT TRIỂN VÙNG NGUYÊN LIỆU BỀN VỮNG, NÂNG CAO NĂNG LỰC CHẾ BIẾN VÀ TIẾP CẬN THỊ TRƯỜNG CHO NÔNG SẢN VIỆT NAM

Toàn cảnh Hội nghị (Ảnh Việt Cường)

Hội nghị Toàn thể ISG là Diễn đàn đối thoại chính sách cấp cao được tổ chức thường niên giữa Bộ Nông nghiệp & PTNT và cộng đồng các nhà tài trợ, các tổ chức quốc tế với mục đích kịp thời chia sẻ các định hướng, chính sách ưu tiên của ngành và kêu gọi sự hỗ trợ quốc tế cho phát triển nông nghiệp nông thôn bền vững.

Trong diễn văn khai mạc hội nghị, Bộ trưởng Bộ Nông

nghiệp & PTNT Nguyễn Xuân Cường đã nhấn mạnh 'Nông nghiệp Việt Nam đang đứng trước nhiều khó khăn, thách thức nhưng cũng nhiều cơ hội mở ra cho phát triển'. Khi các FTA thế hệ mới có hiệu lực sẽ mang lại những thuận lợi cho nông sản Việt hội nhập, chinh phục các thị trường khó tính nhất. Tuy vậy, thị trường tiêu thụ ngày càng biến động, nguy cơ rủi ro, trong khi năng lực quản trị, công tác dự báo cung, cầu còn bất

cập. Thêm vào đó là những bất ổn của nền kinh tế thế giới, sự cọ xát thương mại và công nghệ giữa các nền kinh tế lớn, kéo theo sự trỗi dậy của xu hướng bảo hộ và gia tăng rào cản thương mại từ các nước xuất nhập khẩu ngày càng cao. Chính vì thế, việc quy hoạch vùng nguyên liệu, tổ chức lại sản xuất, phát triển chế biến nông sản, nâng cao chất lượng sản phẩm, mở cửa thị trường và khắc phục các hàng rào kỹ thuật trở thành vấn đề cấp thiết đối với ngành nông nghiệp Việt Nam.

Tại Hội nghị toàn thể 2019, nhiều ý kiến thảo luận và khuyến nghị chính sách những vấn đề chính nhằm nâng cao năng lực tiếp cận thị trường của nông sản Việt Nam dựa trên nền tảng là phát triển vùng nguyên liệu bền vững và đẩy mạnh công nghiệp chế biến, cụ thể:

- Cần cách tiếp cận tổng thể, đa ngành, liên vùng trong phát triển kinh tế nông thôn, tăng cường mối liên kết giữa các bên quan trọng trong chuỗi giá trị nông nghiệp với vai trò của hợp tác xã nông nghiệp và chính quyền địa phương để phát triển vùng nguyên liệu bền vững.
- Cần huy động nguồn lực đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng nông nghiệp đồng bộ với các 'Cụm công nghiệp - dịch vụ', xây dựng vùng sản xuất quy mô lớn gắn với bảo vệ môi trường và cảnh quan được xác nhận phù hợp với yêu cầu quốc tế về vùng trồng để tiếp cận thị trường xuất khẩu toàn cầu.

- Cần thiết kế chương trình cụ thể để tăng cường năng lực cho ngành công nghiệp chế biến nhằm chuyển dần từ xuất khẩu nguyên liệu thô (hiện đang chiếm khoảng 90%) sang xuất khẩu sản phẩm có giá trị gia tăng, giúp tạo ra giá trị cao hơn cho ngành nông nghiệp, thu nhập cao hơn cho nhà sản xuất, và việc làm nhiều hơn cho người dân, đặc biệt là người dân nông thôn.
- Để khuyến khích doanh nghiệp và thu hút các dự án đầu tư vào chế biến nông, lâm, thủy sản, cần (i) Phát triển mạng lưới logistic để nâng cao chất lượng vận chuyển, bảo quản, lưu kho từ người sản xuất đến cơ sở chế biến và thị trường tiêu thụ; (ii) Phát triển kinh tế hợp tác: ưu đãi trong tiếp cận đất đai làm nhà xưởng sơ chế, bảo quản, ưu đãi tiếp cận tín dụng, và hỗ trợ trực tiếp đối với phát triển nguồn nhân lực, KHCN (áp dụng giống mới, và các vật tư đầu vào theo yêu cầu của thị trường); (iii) thúc đẩy tín dụng theo chuỗi giá trị thông qua doanh nghiệp để người sản xuất tiếp cận đủ vốn; (iv) có chế tài đủ mạnh để xử lý các bên phá vỡ hợp đồng nông sản.
- Các tiêu chuẩn bền vững tự nguyện là cơ sở nâng cao giá trị hàng hóa, gắn với tiêu chuẩn thị trường toàn cầu về môi trường, xã hội, lao động....

BỘ TRƯỞNG NGUYỄN XUÂN CƯỜNG: NÔNG NGHIỆP VIỆT NAM ĐANG ĐỨNG TRƯỚC NHIỀU THÁCH THỨC VÀ CŨNG NHIỀU CƠ HỘI PHÁT TRIỂN

Phát biểu khai mạc hội nghị toàn thể ISG 2019, Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp & PTNT Nguyễn Xuân Cường nhấn mạnh, ngành nông nghiệp Việt Nam trong thời gian qua duy trì mức tăng trưởng khá cao và ổn định, không chỉ đáp ứng nguồn cung lương thực thực phẩm và nguyên liệu cho phát triển dịch vụ trong nước mà còn tham gia ngày càng mạnh mẽ vào thị trường xuất khẩu và là ngành duy nhất có xuất siêu thương mại với mức độ ngày càng tăng.

Tuy nhiên, cũng phải thẳng thắn nhìn nhận rằng, mặc dù đã được coi là quốc gia xuất khẩu nông sản có thứ hạng, song nông sản của Việt Nam vẫn xuất khẩu chủ yếu dưới dạng thô hoặc với hàm lượng chế biến thấp, chất lượng và giá trị còn thấp. Trong khâu phân phối và tiêu thụ sản phẩm, vấn đề an toàn thực phẩm, an toàn dịch bệnh, đảm bảo tuân thủ các quy định về xã hội và môi trường là điểm đặc biệt cần được lưu tâm.

Bộ trưởng nêu rõ những khó khăn thách thức như: diễn biến thời tiết phức tạp, khó lường; dịch bệnh trên cây trồng, vật nuôi luôn tiềm ẩn nguy cơ bùng phát; những yếu kém nội tại về sản xuất nhỏ, phân tán với giá trị gia tăng thấp, mặc dù đã được khắc phục nhiều, nhưng chưa đáp ứng được đòi hỏi của nền sản xuất hàng hóa quy mô lớn và tiêu chuẩn cao từ thị

Bộ trưởng Nguyễn Xuân Cường phát biểu khai mạc Hội nghị (Ảnh Việt Cường)

trường quốc tế. Để có thể giải được bài toán này, Bộ trưởng nêu ra 3 nhóm giải pháp cần xử lý quyết liệt, bao gồm: (i) Một là, định dạng lại cơ cấu sản phẩm và các cân đối lớn về tài nguyên đất, tài nguyên nước và lao động; (ii) Hai là, tổ chức lại sản xuất, vùng nguyên liệu, xây dựng chuỗi giá trị theo 3 trục sản phẩm cấp quốc gia, cấp tỉnh và đặc sản vùng/miền; (iii) Ba là, giải pháp đổi mới thể chế và chính sách hiệu quả, hợp lý thúc đẩy ngành phát triển bền vững.

Giám đốc Ngân hàng Thế giới tại Việt Nam: Nông nghiệp Việt Nam duy trì tốc độ tăng trưởng cao về xuất khẩu nhưng thiếu ổn định với hàng hóa truyền thống

Phát biểu tại Hội nghị toàn thể ISG 2019, Giám đốc quốc gia WB tại Việt Nam, ông Ousmane Dione nêu rõ: so với nhiều nước khác Việt Nam có lợi thế so sánh trong sản xuất nông nghiệp, nhờ khí hậu thuận lợi quanh năm, đất đai màu mỡ, lực lượng lao động trẻ, nông dân thông minh và cần cù lao động. Trong một số thập kỷ trước đây, Việt Nam luôn là ví dụ điển hình về chuyển đổi từ nước phải nhập lương thực thành nước xuất khẩu lương thực và nhiều loại nông sản khác lớn nhất và đa dạng nhất trong số các nước đang phát triển. Việt Nam đã trở thành nước xuất khẩu điều và hồ tiêu lớn nhất thế giới, đứng thứ hai về xuất khẩu cà phê, đứng thứ ba về xuất khẩu gạo và thứ 5 về lâm sản....

Mặc dù nông nghiệp đã đạt được nhiều thành tựu to lớn song vẫn còn nhiều quan ngại liên quan đến chất lượng và tính bền vững của tăng trưởng trong nông nghiệp và các mô hình phát triển liên quan. Tăng trưởng chất lượng thấp được thể hiện ở mức lợi nhuận của nông dân sản xuất nhỏ còn thấp giữa chất lượng nông sản và an toàn thực phẩm chưa làm rõ ràng và chưa chắc chắn, giá trị gia tăng còn thấp, tổn thất sau thu hoạch còn lớn, và đổi mới về công nghệ cũng như thể chế còn hạn chế.

Ông Ousmane nhấn mạnh 3 vấn đề quan trọng mà Việt Nam cần làm ngay: (i) tăng cường mối liên kết giữa các bên quan trọng trong chuỗi giá trị nông nghiệp và thúc đẩy hợp tác giữa các tỉnh trong việc quy hoạch sản xuất, chế biến và xúc tiến thương mại để nâng cao hiệu quả chứ không phải tăng sản lượng; (ii) cần thiết kế những chương trình cụ thể để tăng cường năng lực cho ngành công nghiệp chế biến nhằm chuyển dần từ xuất khẩu nguyên liệu thô (hiện đang chiếm khoảng 90%) sang

Giám đốc quốc gia WB tại Việt Nam ông Ousmane Dione phát biểu tại Hội nghị (Ảnh Việt Cường)

xuất khẩu sản phẩm có giá trị gia tăng, giúp tạo ra giá trị cao hơn cho ngành nông nghiệp, thu nhập cao hơn cho nhà sản xuất, và việc làm nhiều hơn cho người dân, đặc biệt là người dân nông thôn; và (iii) Việt Nam cần khẳng định vị thế của mình ở cả thị trường trong nước và quốc tế là nước cung cấp thực phẩm có giá trị cao, sạch và an toàn, góp phần tăng giá trị gia tăng, song nhất thiết phải giảm đầu vào trong sản xuất.

Ông Ousmane nêu rõ, WB luôn là đối tác thân thiết của ngành nông nghiệp Việt Nam từ hỗ trợ khôi phục đến chuyển đổi nông nghiệp bền vững và khẳng định WB sẽ tiếp tục hỗ trợ Chính phủ Việt Nam nâng cao hiệu quả của ngành nông nghiệp. Ông Ousmane khẳng định: 'Chúng tôi sẵn sàng mở rộng hoạt động vào nông nghiệp, kể cả thông qua đầu tư'.

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG VÀ NĂNG LỰC TUÂN THỦ LÀ ĐIỀU KIỆN QUAN TRỌNG GIA NHẬP THỊ TRƯỜNG TOÀN CẦU

Tổ chức Phát triển Công nghiệp Liên Hợp Quốc (UNIDO) là một trong những tổ chức quan trọng hỗ trợ các quốc gia thành viên phát triển công nghiệp toàn diện và bền vững (ISID). UNIDO có mặt tại Việt Nam từ năm 1978. Trong 40 năm qua, UNIDO đã và đang chia sẻ với Việt Nam các thông lệ thực hành quốc tế tốt nhất nhằm giúp Việt Nam phát triển một nền công nghiệp toàn diện và bền vững. Hơn 100 triệu USD đã được UNIDO giải ngân qua các dự án hỗ trợ kỹ thuật thuộc nhiều lĩnh vực như hỗ trợ khu vực tư nhân và các cơ sở nghiên cứu kỹ thuật và công nghiệp, tạo thuận lợi cho chuyển giao công nghệ, xây dựng năng lực thương mại, phát triển nguồn nhân lực, bảo vệ môi trường, sử dụng năng lượng hiệu quả, xúc tiến đầu tư, và tăng cường thực hành kinh doanh có trách nhiệm.

Các sản phẩm công nghiệp dựa trên nông nghiệp chiếm một nửa trong số các mặt hàng xuất khẩu đến từ các nước đang phát triển, tuy nhiên chỉ có 30% các mặt hàng xuất khẩu này là hàng hóa chế biến so với con số 98% ở các nước phát triển.

Ông Stein Hansen Giám đốc và Đại diện vùng tại Bangkok, Tổ chức Phát triển Công nghiệp Liên Hợp Quốc (UNIDO) phát biểu tại Hội nghị toàn thể ISG 2019.

Trong khi các nước thu nhập cao bổ sung giá trị thêm hơn 200 đô la Mỹ nhờ chế biến một tấn nông sản, thì các nước đang phát triển chỉ thêm vào giá trị gia tăng chưa đến 50 đô la Mỹ. Tuy nhiên, các ngành công nghiệp chế biến nông sản ở các nước đang phát triển đã tạo ra 40 - 60% giá trị sản xuất gia tăng và các sản phẩm nông - công nghiệp chiếm tới một nửa tổng kim ngạch xuất khẩu của các quốc gia này. Trong bối cảnh này, các giải pháp can thiệp của UNIDO sẽ là nhằm thúc đẩy các cơ hội kinh doanh bền vững hướng tới tất cả người nghèo ở nông thôn thông qua phát triển chuỗi giá trị nông nghiệp và kinh doanh nông nghiệp.

Tăng thêm giá trị cho sản xuất nông nghiệp bằng cách tăng cường mối liên kết giữa nông nghiệp, sản xuất và thị trường là trọng tâm của các nỗ lực của UNIDO nhằm hỗ trợ phát triển các ngành công - nông nghiệp. Dự án "Nâng cao năng lực tuân thủ tiêu chuẩn và chất lượng của chuỗi giá trị xoài ở Đồng bằng sông Cửu Long" do Cục Kinh tế Liên bang Thụy sĩ (SECO) hỗ trợ tài chính. Dự án mong muốn cùng nhau thực hiện phát triển công nghiệp bao trùm và bền vững tại Việt Nam và trong đó phát triển năng lực tuân thủ về chất lượng và tiêu chuẩn cho xuất khẩu là một ưu tiên chung.

Tại Việt Nam, hoạt động của UNIDO có ý nghĩa như tác

Lễ ký cam kết hợp tác triển khai dự án giữa Bộ Nông nghiệp và PTNT với UNIDO về 'Nâng cao năng lực tuân thủ tiêu chuẩn và chất lượng của chuỗi giá trị xoài ở Đồng bằng sông Cửu Long' để thúc đẩy tiếp cận thị trường khu vực và quốc tế.

nhân thúc đẩy, tạo thuận lợi và khởi xướng quá trình chuyển giao công nghệ. Hơn thế, UNIDO còn giúp kết nối các doanh nghiệp Việt Nam với các doanh nghiệp nước ngoài thông qua các cuộc triển lãm kỹ thuật, hội thảo, các hoạt động xúc tiến đầu tư và các mạng thông tin.

Tổ chức phát triển Đức (GIZ): Phát triển vùng nguyên liệu trên cơ sở liên kết hợp tác xã với thị trường trong chuỗi giá trị bền vững

GIZ đã chính thức hoạt động tại Việt Nam hơn 20 năm nay và hoạt động ở 3 lĩnh vực chính : (i) Tài nguyên và môi trường ; (ii) Năng lượng ; và (iii) Đào tạo nghề.

Đối với nông nghiệp, GIZ luôn đồng hành trong phát triển nông nghiệp nông thôn bền vững, chống chịu biến đổi khí hậu ở ĐBSCL. GIZ cũng coi trọng phát triển chuỗi giá trị nông sản là hướng đi đúng đắn để giúp cho nông nghiệp Việt Nam chuyển từ ngành nông nghiệp sản xuất nhỏ lẻ sang sản xuất lớn cũng như chuyển từ mục tiêu sản xuất vì số lượng sang chất lượng.

Phát triển vùng nguyên liệu nông sản luôn được GIZ ưu tiên theo 3 hướng tiếp cận : (i) hỗ trợ nông dân áp dụng các quy trình thực hành nông nghiệp tiên tiến ; (ii) tăng cường tính cạnh tranh cũng như khả năng liên kết thị trường của nông dân Việt Nam, gắn với phương thức hợp tác đối tác công tư (PPP); (iii) tổ chức đào tạo nâng cao năng lực của khuyến nông và nông dân.

GIZ coi trọng vai trò hợp tác xã (HTX) nông nghiệp, trong việc liên kết nông dân nhằm tận dụng được cơ hội kỹ thuật, tiếp cận nguồn vật tư nông nghiệp đúng tiêu chuẩn chất lượng thực hiện được biện pháp tiên tiến, kết nối nông dân với thị trường và các nhà doanh nghiệp, giúp nông dân đầu vào như phân bón, giống và thu mua đảm bảo đầu ra của nông dân một cách bền vững. Trong chuỗi giá trị nông sản, một tác nhân quan trọng là các cơ quan chính quyền địa phương,

Dự án 'Sáng kiến Lúa gạo châu Á giai đoạn 2 nhằm cải thiện sinh kế của 10.000 hộ nông dân trồng lúa của 4 tỉnh vùng ĐBSCL'. Đây là dự án hợp tác công tư giữa Bộ hợp tác kinh tế và phát triển CHLB Đức (BMZ) và Công ty Đa quốc gia Olam International Ltd; thời gian thực hiện dự án từ năm 2018 đến năm 2022.

đặc biệt là Sở Nông nghiệp & PTNT đóng vai trò 'trọng tài' để đảm bảo quyền lợi của các bên trong hợp đồng giữa HTX với doanh nghiệp như đã ký kết.

Chia sẻ kinh nghiệm của GIZ, đại diện GIZ nhấn mạnh rằng ba tác nhân chính là HTX, doanh nghiệp và chính quyền đều đóng vai trò quan trọng không thể thay thế trong chuỗi để tạo dựng vùng nguyên liệu bền vững, năng lực chế biến và tiếp cận thị trường tốt nhất cho nông sản Việt Nam.

Vùng nguyên liệu bền vững: khả năng thích ứng và cân bằng cung cầu của thị trường

Theo Ts Đặng Kim Sơn xác định vùng nguyên liệu phải dựa trên nguyên tắc cơ bản là khả năng thích ứng của cây/con và cân bằng với nhu cầu của thị trường, trên cơ sở đó mới quy hoạch cơ sở hạ tầng (CSHT) để phục vụ sản xuất.

Để phát triển vùng nguyên liệu bền vững, ngoài điều kiện cơ bản là CSHT như thủy lợi, giao thông, điện và năng lực cung cấp dịch vụ...thì các điều kiện 'mềm' khác là tổ chức sản xuất, ứng dụng khoa học công nghệ, quy hoạch các tiêu chuẩn/quy chuẩn sản xuất phải cân đối và bổ trợ để phát huy hiệu quả. Bên cạnh đó hệ thống chính sách gắn với thực tiễn đi kèm để hỗ trợ, thúc đẩy sản xuất phát triển bền vững và hiệu quả.

Cũng theo ông Đặng Kim Sơn, hiện nay cái thiếu cơ bản trong CSHT vẫn là các cụm dịch vụ và cụm công nghiệp để phục vụ cho sản xuất như kho tàng, bến bãi, thiết bị và máy móc sửa chữa...và phải gắn chặt với cụm phục vụ tiêu thụ nông sản như đóng gói, bảo quản, vận chuyển....

Ts. Đặng Kim Sơn, nguyên Viện trưởng Viện Chiến lược và chính sách phát triển nông nghiệp nông thôn phát biểu tại hội nghị toàn thể ISG 2019.

Ông Sơn khuyến nghị để xây dựng, vận hành và nâng cấp CSHT của vùng nguyên liệu thì vấn đề tổ chức sản xuất và điều hành thông qua Ban điều hành ngành hàng, gắn kết công tư, đảm bảo tiêu chuẩn chất lượng, bảo vệ môi trường...là rất quan trọng để duy trì và phát triển cả chuỗi giá trị từ vùng nguyên liệu bền vững.

Vùng Sản xuất được xác nhận (VSA): giải pháp tăng khả năng tiếp cận thị trường cho nông sản

Tổ chức Sáng kiến Thương mại Bền vững (IDH) là một tổ chức phi chính phủ (NGO) có trụ sở tại Hà Lan, kết nối các công ty, tổ chức xã hội, chính phủ các nước và nhiều đối tác khác trong ngành tham gia xây dựng các dự án hợp tác đối tác công tư (PPP).

Ở Việt Nam, IDH đang hỗ trợ thúc đẩy phát triển nông nghiệp nông thôn Việt Nam thông qua các nhóm công tác đối tác công tư (PPP) ngành hàng của Bộ Nông nghiệp & PTNT như hồ tiêu, chè, cà phê, thủy sản...

Mô hình VSA tập hợp các đối tác sản xuất liên quan trong một khu vực, các tác nhân trong chuỗi cung ứng, cộng đồng và người mua cuối đã cam kết. Trong khu vực sản xuất, một Thỏa thuận hợp tác giữa khối công và tư ở một khu vực địa lý, như cấp huyện hay cấp tỉnh. Thông qua Thỏa thuận này, các đối tác khối công – tư thống nhất các mục tiêu ưu tiên, chủ đề bền vững, lộ trình thực hiện, các chỉ số đánh giá chính và phương thức báo cáo. Chương trình hướng tới tận dụng thế mạnh của các đối tác để sản xuất bền vững trở thành mục tiêu chung của cả khối công và tư.

Mô hình cà phê VSA do IDH hỗ trợ xây dựng tại Tây Nguyên.

Với mục tiêu là đẩy mạnh và mở rộng quy mô bền vững trong thị trường quốc tế và thúc đẩy nhu cầu về sản xuất bền vững cho các ngành hàng chủ đạo như cà phê, hạt tiêu, trái cây...IDH đang phát triển VSA thông qua tọa đàm giữa các bên liên quan, nhà sản xuất, thu mua và người mua cuối cùng trong và ngoài nước.

Tại Việt Nam, khái niệm VSA đã được giới thiệu tới các tác nhân trong chuỗi. Đầu 2019, 03 mô hình VSA đã được thành lập là Chương trình Sản xuất kết hợp với Bảo tồn nguồn tài nguyên và An sinh xã hội (gọi tắt là PPI). PPI có tầm nhìn chung tới năm 2025: (i) 100% sản lượng cà phê và cây trồng xen được sản xuất bền vững; (ii) Không còn phá rừng; (iii) Tăng thu nhập của nông dân lên 30%.

Trụ cột chính của Chương trình PPI là cách tiếp cận theo vùng bao gồm ba lĩnh vực chính: (i) Quản lý đầu vào (sử dụng hóa chất); (ii) Quản lý nước; và (iii) Hệ thống cây trồng. Các công cụ hỗ trợ bao gồm nhưng không giới hạn: (i) Mô hình cung ứng dịch vụ; (ii) Công nghệ số 4.0 (Phần mềm thuốc BVTV/Phân bón/Dinh dưỡng đất, Công cụ Giám sát và Kế hoạch, kết nối trực tuyến, hệ thống Terra-I); (iii) Hệ thống theo dõi tác động (Nhật ký Nông hộ). Theo tiến độ đến 2025 và năm 2030, dự kiến Vùng sản xuất được xác nhận (VSA) sẽ được mở rộng ra cấp tỉnh và cấp ngành.

Bà Trần Quỳnh Chi, đại diện IDH phát biểu tại hội nghị toàn thể ISG 2019: 'Huy động sức dân xây dựng vùng nguyên liệu bền vững, không chỉ là vấn đề kinh tế, giảm chi phí đầu vào tăng giá trị sản phẩm mà là sự tự hào của họ về vùng nguyên liệu nơi họ đang sống ở đó'.

KOICA: NĂNG LỰC TIẾP CẬN THỊ TRƯỜNG CỦA NÔNG SẢN VIỆT NAM HIỆN LÀ KHÂU YẾU NHẤT

Trong chiến lược nông nghiệp trung hạn (2016-2020) của Cơ quan Hợp tác Quốc tế Hàn Quốc (KOICA) đặt ra: (i) Sản xuất bền vững và mở rộng tiếp cận thị trường, (ii) Tăng cường năng lực bảo tồn tài nguyên thiên nhiên đối phó với biến đổi khí hậu.

Phát triển nông nghiệp là một trong 7 lĩnh vực chiến lược của Hàn Quốc - Khung hợp tác ASEAN và là một trong 4 lĩnh vực ưu tiên của KOICA CPS cho Việt Nam.

Cách tiếp cận về phát triển cộng đồng nông thôn của Koica là tăng cường năng lực cho người nông dân, cải thiện hạ tầng qui mô nhỏ phục vụ sản xuất, tăng thu nhập thông qua các hoạt động của HTX kết nối thị trường gắn kết nông dân với doanh nghiệp.

Kinh nghiệm rút ra từ các dự án theo hình thức hợp tác công tư (PPP) giữa doanh nghiệp Hàn Quốc và nông dân Việt Nam, Koica khuyến nghị một số vấn đề để mô hình này triển khai thuận lợi, hiệu quả hơn.

- (i) Cần có chính sách để khuyến khích các hộ gia đình tham gia nhiều hơn vào các hoạt động hợp tác;
- (ii) Thiết lập hệ sinh thái để phát triển chuỗi giá trị như: quy hoạch tổng thể vùng nguyên liệu, thành lập trung tâm nghiên cứu địa phương để khám phá các sản phẩm nông nghiệp mới và hỗ trợ kỹ thuật cho nông dân ;

Kỷ niệm 10 năm triển khai hợp tác với Chương trình Nông nghiệp quốc tế Hàn Quốc (KOPIA) tại Việt Nam.

- (iii) Phát huy vai trò của khu vực tư nhân trong phát triển chuỗi giá trị nông nghiệp bằng cách cung cấp nhiều ưu đãi hơn và quy định rõ ràng hơn cho cơ chế PPP.

Trong thời gian tới, Koica sẽ đóng vai trò kết nối các đối tác Việt Nam với các tổ chức nghiên cứu có uy tín của Hàn Quốc, xác định doanh nghiệp Hàn Quốc đủ điều kiện tham gia các dự án PPP trong nông nghiệp để thúc đẩy phát triển chuỗi giá trị bằng công nghệ thông minh và luôn sẵn sàng chia sẻ hỗ trợ nông nghiệp Việt Nam.

Cần thúc đẩy trao đổi kỹ thuật, phối hợp với các đối tác quốc tế để nâng cao năng lực quản lý chất lượng trong toàn chuỗi giá trị

Phát biểu tại Hội nghị toàn thể ISG 2019, trưởng phòng nông nghiệp – Đại sứ quán Hoa Kỳ tại Việt Nam - ông Robert Hanson nêu rõ: quan hệ thương mại song phương giữa Việt Nam và Hoa Kỳ rất quan trọng, năm 2018 đạt trên 8 tỷ USD. Hoa Kỳ nhập khẩu nhiều loại nông, thủy sản của Việt Nam và hiện đang tiếp cận thị trường với 6 loại trái cây tươi: vải, chôm chôm, xoài, nhãn, vú sữa và thanh long với mức thuế nhập khẩu là 2%.

Về an toàn thực phẩm, thú y, bảo vệ thực vật, Hoa Kỳ không chỉ hỗ trợ tăng cường năng lực tiếp cận thị trường của nông sản Việt Nam, mà còn cung cấp nhiều khóa đào tạo kỹ thuật cho các đối tác, cho cán bộ quản lý Nhà nước để đáp ứng được yêu cầu của

thị trường. Bên cạnh đó, cơ quan kiểm dịch thực vật Hoa Kỳ có văn phòng tại Hà Nội, kết hợp với phòng nông nghiệp về xuất khẩu động vật sống, tiếp nhận yêu cầu, hỗ trợ tuân thủ mở rộng tiếp cận thị trường cho nông sản Việt Nam, có cơ quan thanh tra

tại Việt Nam tiếp cận thị trường cá da trơn, cá tra, ba sa của Hoa Kỳ. Cơ quan thanh tra về an toàn thực phẩm, chứng chỉ về tiêu chuẩn của cá tra, cung cấp thông tin thị trường, đào tạo kỹ thuật tập huấn cho nông dân.

Ông Robert Hanson nhấn mạnh: Nông nghiệp Việt Nam đang đi đúng hướng, đã nhận thức tốt hơn về nhu cầu tiêu chuẩn quốc tế để mở rộng xuất khẩu. Trong thời gian tới, cần thúc đẩy trao đổi

kỹ thuật, phối hợp với các đối tác quốc tế để nâng cao năng lực, đặc biệt trong kiểm soát mức tồn dư tối đa và quản lý chất lượng trong toàn chuỗi giá trị. Đồng thời, cần tăng cường vai trò điều phối của Bộ trong quan hệ với các đối tác quốc tế để phát huy sức mạnh tổng hợp trong nâng cao năng lực tiếp cận thị trường quốc tế trong bối cảnh Việt Nam đã và đang triển khai một loạt các Hiệp định thương mại tự do thế hệ mới.

TÀI CHÍNH CHUỖI CUNG ỨNG LÀ MỘT TRONG NHỮNG YẾU TỐ CHÍNH ĐỂ HỖ TRỢ PHÁT TRIỂN NGÀNH NÔNG NGHIỆP

Theo đánh giá của Tổ chức Tài chính quốc tế (IFC), kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam đã tăng lên trong những năm gần đây, cùng với các Hiệp định thương mại tự do (FTA) thế hệ mới được thực thi đang mở ra cơ hội thị trường mới cho các doanh nghiệp trong nước tăng trưởng xuất khẩu. Tuy nhiên, việc thiếu vốn lưu động và các dịch vụ ngân hàng tài trợ giao dịch như tài trợ chuỗi cung ứng đã phần nào ảnh hưởng đến khả năng tiếp nhận các đơn đặt hàng lớn hoặc mối quan hệ mới với các đối tác trong chuỗi giá trị. Theo nghiên cứu về khoảng cách tài chính MSME của IFC, 70% doanh nghiệp vừa và nhỏ ở Việt Nam có nhu cầu tài chính chưa được đáp ứng, với khoảng cách tín dụng gần 22 tỷ USD.

Tài chính chuỗi cung ứng có thể hỗ trợ các doanh nghiệp vừa và nhỏ tại địa phương cải thiện mối liên kết của họ với chuỗi cung ứng, dẫn đến khả năng tiếp cận tài chính được cải thiện và khả năng cạnh tranh cao hơn. Việc sử dụng các khoản phải thu và hàng tồn kho một cách có tổ chức cho phép các tổ chức tài chính hiểu rõ hơn và giám sát người vay kinh doanh, do đó làm tăng sự tự tin và sẵn sàng cho vay.

IFC đang hỗ trợ một số khách hàng khu vực tư nhân thay đổi tập quán sản xuất nông nghiệp, thực hiện các hệ thống quản lý và phương pháp tiếp cận mới, đạt chứng chỉ tiêu chuẩn, tăng tính bền vững môi trường của sản xuất nông nghiệp và tăng giá trị sản phẩm nông nghiệp. IFC cũng đang làm việc để mang lại sự đổi mới công nghệ nông nghiệp cho hộ nông dân sản xuất nhỏ. Tài trợ tài chính chuỗi cung ứng có thể giúp phát triển hơn nữa ngành nông nghiệp. Tuy nhiên, IFC khuyến nghị một số vấn đề, cụ thể:

- Cải thiện tính minh bạch dữ liệu giao dịch của các doanh nghiệp vừa và nhỏ
- Tăng cường năng lực của các doanh nghiệp vừa và nhỏ để trở thành nhà cung cấp vệ tinh

Hội thảo Quốc tế Tài trợ chuỗi cung ứng 2019 là cơ hội để các bên có thể trao đổi kiến thức và kinh nghiệm thực tiễn nhằm thúc đẩy hoạt động tài trợ chuỗi cung ứng tại các nền kinh tế mới nổi, trong đó có Việt Nam. Từ đó, cũng giúp cho các cơ quan chính phủ có thêm cơ sở, thực tiễn để nghiên cứu và hoàn thiện khuôn khổ pháp lý về thị trường tài trợ chuỗi cung ứng tại Việt Nam.”

- Có sự phối hợp chặt chẽ giữa các bộ liên quan, như Bộ Nông nghiệp & PTNT và Bộ Kế hoạch & Đầu tư và Bộ Tài pháp. Bộ tài chính.
- Có hướng dẫn của Ngân hàng Nhà nước hoặc các Bộ liên quan khác về SCF
- Xây dựng năng lực cho các tổ chức tài chính của SCF
- Tiếp tục phát triển các tổ chức tài chính không phải ngân hàng bao gồm các công ty tài chính thương mại hoặc người cho vay không ký gửi
- Thiết lập ngành quản lý tài sản thế chấp bao gồm dịch vụ hậu cần cho hàng hóa nông nghiệp

Hiện, IFC đang hỗ trợ Ngân hàng Nhà nước Việt Nam, Bộ Tài pháp và các bộ khác có liên quan để tạo môi trường cho SCF, do đó hỗ trợ các doanh nghiệp vừa và nhỏ tiếp cận tài chính tốt hơn để tham gia hiệu quả vào chuỗi giá trị toàn cầu.

IFC TÀI TRỢ 8 TRIỆU USD CHO TẬP ĐOÀN NÔNG NGHIỆP NAFOODS

Khoản tài trợ 8 triệu USD của IFC dưới hình thức cổ phiếu ưu đãi và có khả năng chuyển đổi thành cổ phiếu phổ thông.

IFC hỗ trợ Nafoods Group nâng cao công suất chế biến trái cây, mở rộng thị trường xuất khẩu, và phát triển hơn nữa mảng kinh doanh giống cây ăn quả mới thông qua khoản đầu tư và dịch vụ tư vấn kỹ thuật.

Khoản tài trợ 8 triệu USD của IFC dưới hình thức cổ phiếu ưu đãi và có khả năng chuyển đổi thành cổ phiếu phổ thông, sẽ giúp Nafoods Group mở rộng nhà máy chế biến tại Long An và xây dựng một cơ sở đóng gói hoa quả tươi đặt tại khu vực Tây Nguyên. Khoản đầu tư này cũng sẽ giúp công ty phát triển mảng kinh doanh mới về giống cây ăn quả, qua đó đảm bảo năng suất và chất lượng cao hơn.

Được biết, Nafoods Group là công ty niêm yết trên HOSE, chuyên chế biến và xuất khẩu các mặt hàng trái cây phục vụ các thị trường ngách, và là doanh nghiệp đi đầu trong chế biến và xuất khẩu các sản phẩm từ chanh leo. Hàng năm, công ty thu mua hơn 13.300 tấn trái cây tươi và đã qua chế biến từ các vùng khác nhau của Việt Nam bao gồm khu vực Tây Nguyên, vùng núi Tây Bắc, và Duyên hải Bắc Trung Bộ.

Theo ông Nguyễn Mạnh Hùng, Chủ tịch Nafoods Group cho biết, với khoản đầu tư và tư vấn kỹ thuật của IFC sẽ nâng cao năng lực sản xuất, cho phép tạo ra được nhiều cơ hội gia tăng thu nhập hơn cho nông dân địa phương và đáp ứng được yêu cầu của các thị trường xuất khẩu có giá trị cao.

Cùng với khoản tài trợ vốn, IFC sẽ tư vấn cho Nafoods Group triển khai hệ thống quản lý an toàn thực phẩm cho chuỗi cung ứng lạnh của công ty phù hợp với

Chứng nhận Hệ thống An toàn Thực phẩm 22000 được công nhận rộng rãi trên thế giới. Điều này sẽ giúp công ty đảm bảo được chất lượng và giảm thiểu hao hụt.

Về phía tổ chức IFC, ông Kyle Kelhofer, Giám đốc khu vực Việt Nam, Campuchia và Lào nhận định, "Trong khi Việt Nam đang nỗ lực nâng cao năng lực cạnh tranh kinh tế và tiếp cận các thị trường quốc tế, việc phát triển các doanh nghiệp nông nghiệp theo định hướng xuất khẩu với hàm lượng giá trị gia tăng cao sẽ giúp khai mở toàn diện tiềm năng của cả ngành. Nỗ lực của các doanh nghiệp nông nghiệp như Nafoods Group sẽ góp phần thúc đẩy quá trình chuyển đổi của ngành nông nghiệp Việt Nam, tạo ra các việc làm tốt hơn và cải thiện thu nhập và sinh kế của khu vực nông thôn."

Giấy phép xuất bản số: 32/GP-XBBT, ngày 19/07/2010, Cục Báo chí - Bộ Thông tin và Truyền thông

Hợp tác xuất bản: Công ty TNHH Dịch vụ và thương mại ATC Việt Nam

Ý kiến đóng góp xin gửi về: Văn phòng ISG, Phòng 102-104, Nhà B4, Bộ Nông nghiệp và PTNT, Số 2, Ngọc Hà, Ba Đình, Hà Nội

Tel: 024 37711 736 ❖ Email: isgmard@mard.gov.vn ❖ Website: www.isgmard.org.vn